

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre.....	16 kor.
Negyedévre.....	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre.....	20 kor.
Negyedévre.....	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre.....	24 kor.
Negyedévre.....	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Bankok virulása — nemzet pangása.

A napi, heti, de különösen a szaklapok hasábjai csak úgy hemzsegnek mostanában a különböző pénzüzetek üzleteredményét feltüntető mérlegektől és évi jelentésektől. A legtöbb helyet természetesen a fővárosi milliós pénzüzetek foglalják el, de azért az Isten háta mögötti takarékpénztár r. t. szintén megszerzi magának a nyilvánosságot és fenn hirdeti, hogy a múlt esztendő kedvező üzleteredményével zárult. Mert az évi mérlegeknek a legszembetűnőbb sajátága, hogy azok rendszerint igen kedvezőek.

Ezzel szemben az ország népe szinte fuldoklásig evickél az egymásra következő gazdaságilag rossz esztendő válságaiban. A Cunard Line hajói megint zsufozásig telve vannak kivándorlókkal. A főváros népe tüntető körmeneteket rendez a hallatlanul magas házbérek s az elviselhetlen hus és élelmiszerek ára ellen. A vidéki gazdálkodó nép viszont arról panaszkodik, hogy nincs ára a buzát kivéve semmiféle mezőgazdasági terméknek a buza ára is csak azért magas, mert az idej termésemből alig jut a belevő falatra.

A bankok, takarékpénztárak és egyéb pénzüzetek mérlegei azonban kivétel nélkül jók. De hát ez nem is csoda. Magyarországon a pénzüzetek hozzászoktak a legnagyobb óvatossághoz, szerintük a legjövendelműbb és a legkevésbé kockázatos üzlet — a váltókölcson. És ebben igazuk van. Takarékpénztárt, vagy külföldi pénzért fizetnek 3 és fél-, 4 koronát, ezzel szemben a váltóra kölcsönvevő maig is hasztalanul eseng 8 százaléknál olcsóbb pénz után, — falusi bankoknál pedig a 8 százalékon felül kezelési költségekben csaknem megegyezően annyit fizetnek vele.

Más országokban a bankoknak, takarékpénztáraknak és egyéb pénzüzeteknek a hitelügyek kielégítésén kívül egyéb hasznát hajtó és gazdaságilag sokkal nemesebb feladatuk is szokott lenni. Más országokban a pénzüzetek alapítanak gyárakat, a pénzüzetek látják el a gazdát az okszerű gazdálkodáshoz nélkülözhetlen üzemi tőkével. Nálunk ha ilyesmiért fordul valeski akár egy fővárosi, akár egy vidéki pénzüzethez. a jól táplált vezérigazgató ur a szemé közé nevet.

Nem is csoda tehát, ha nálunk pang minden ipari és egyéb gazdasági vállal-

kozás és csökken a széles néprétegek keresőképessége, amelylyel arányban növekszik a tömegnyomor, és az egész ország közgazdasági mérlege évről-évre siralmasabb képet mutat összehasonlítva a bankok mérlegeivel.

Nálunk a fővárosi és vidéki nagy pénzüzetek csinálnak sorjegy üzletet, vagy a legjobb esetben szövetkezeti céger alatt alapítanak egy helyi érdekű fiókbankot, esetleg rávetik magukat a parcellázási üzletre, finanszíroznak telekvételeket, de arra egyetlen fővárosi nagy pénzüzet sem kapható, hogy befektesse a pénzt valami mezőgazdasági üzembe. A huskiviteli vállalatot külföldi pénzen kellett megcsinálni. Az oly annyira égetően szükséges borkiviteli vállalat is valószínűleg külföldi pénzen létesül, ha csak az állam nem lesz hajlandó az összes költségeket a társadalom szegényére magára vállalni. Akadt itt-ott hang a magyar sajtóban már, amely a pénzüzetek vállalkozási kedvének hiányát a politikai viszonyok ziláltságával igyekszik mentesíteni. Ezt a mentséget csak igen kis részben fogadhatjuk el és a mentségnek az eredetét vissza vezet-hetjük oda, hogy ha valamelyik pénzüzet mégis nagy nehezen kapható vala-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Lehetetlen Winifred.

— A. Warner. —

Durham és Durhamnő a drawing-roomban álltak s kérdősen néztek egymásra.

Durham egy sürgőnyt tartott a kezében s kelleitlenül olvasta fel:

— Ma délután érkezem, Winifred.

— Egy perc múlva itt lesz — mondta Durham.

— Igen — visszhangozta a neje.

— Mennyire hasonlít hozzá ez a váratlan iderohanás!

— Mennyire!

— Vajjon meddig marad?

Ismét egymásra néztek.

— De te mégis csak szereted őt egy kicsit, — mormogta Durhamnő — vagy legalább is kitűnően mulatsz vele.

— Felette — javította ki férje.

— Az egyre megy. Én is szeretem de...

— Ismerem ezt az érzést. Az embernek úgy tetszik, mintha minden percben a vulkán szélén táncolna, ha ő itt van, olyan váratlan és különös dolgokat követ el.

— Teljesen lehetetlen leány!

— És ez nem mindig kellemes.

E pillanatban kétlovas kocsit állt meg, a nagy falusi ház előtt s mielőtt kimehettek volna az ajtón, már megnyilt az s egy rózsás arcú, vidám tekintetű fiatal leány rontott be rajta.

Huszonkét éves lehetett s kis pisze orra ellenállhatatlanul pikánssá tette arcát. Meleg csókot nyomott Durhamnő arcára s aztán ugyanazt tette a meglepett — de be kell vallani, nem kellemetlenül meglepett — Durhammal is.

— Oly boldog vagyok ismét itt lehetni — mormogta Winifred.

— Miért nem irtad meg előre, mikor jössz? — kérdezte Durham. — Eléd mentünk volna a vasúthoz.

— Ejnye, ha tudtam volna! De azért nem sürgönyöztem, mert nem ébredtem fel korábban. Én sohasem szoktam ez előtt telegrafizolni, mielőtt felébredek.

— De mikor határoztad el, hogy jössz?

— Tegnap ebédnél. És akkor az éjféli vonatba ültem. A városban azt beszéltek, hogy menyaszonny vagyok s ez engemet bosszant. Egy kissé ki akartam térni az utból.

— Alig volt időm csomagolni.

— Semmit sem csomagoltam. Nincs velem

más, mint két láda és három kezításka, meg egy kalapskatulya. Nem is tudom, hogy fogok létezni kellő mennyiségű ruha nélkül?

— Furcsa egy leány vagy!

— Igazán? De most le kell vetnem ezt az utazókabátot. Merre menjek? Apropos, van véletlenül telefon a háznál?

— Hogyne? Akarsz beszélni valakivel?

— Nem éppen most. Csak kíváncsi voltam rá, hogy van-e telefonotok.

— Jöjj velem — szólt Durhamnő. — Fölvezetlek a szobába, aztán villásreggelihez ülünk.

— Talán mégis jobb lesz ha eléd telefonálok. Merre van?

— Itt — szólt Durham, egy függőnyt félrelúzva. — Idetéttem, hogy kéznél legyen.

— Kéznél? De hiszen akkor mindenki hallja, mit telefonál az ember!

— Mi elmehetünk — jegyezte meg Durhamnő szárazon.

— Dehogy! Azt akarom, hogy ti is részesüljétek a tréfában. Valami nagyon különös jutott eszembe a vonaton s azt most ki fogom vinni.

Durhamék összenéztek.

— Hallgattatok valaha Thorstal Harryról?

— kérdezte Winny, a telefonkönyvből keresve.

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruhabetzerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,

Rákóczi ut

(Uri casino épület)

Telefon 520.

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costumöket valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

milyen ipari és kereskedelmi vállalkozásra, az első feladatának ismeri a tekintélves állami szubvenció kieszközölését. Most, amikor zavaros a politika, nincs subvenció, éppen ezért fagy is be minden vállalkozás.

A pénzügyintézetek mentegőzése tehát tarthatatlan. De viszont annyit megengedünk mi is, hogy Magyarországon a vállalkozási kedv is nagyon lanya. Éppen ezért szeretnők, ha a magyar pénzügyintézetek végre valahára hivatásuk magaslatára ébrednének és a vállalkozási kedv dolgában is megelőznék az érdekeltséget. Nagy feladat vár különösen a pénzügyintézetekre a mezőgazdasági hitel reformja terén. A belterjes gazdálkodás terjedésének ma már nem a szaktudás hiánya állja útját, hanem a pénz hiány. Az ipari fejlődésnek ugyanez az akadályja és kereskedelmi viszonyaink rendezetlenségének szintén nem volt más oka, minthogy a pénzügyintézetek mindössze e három fogalmat ismerik: váltó, kötelezvény és takarékbetét. Javul majd a jövőben a helyzet, erre nagyon bajos választ adni. Most csak annyi bizonyos, hogy a jó bankmérlegek kétségbe nem vonható jelei az ország rossz gazdasági mérlegeinek.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

A politikai helyzet.

A politikai világ érdeklődése a *nemzeti munkapárt* mai alakuló gyűlése felé irányul, ahová Biharból külön vonaton igyekeznek a régi szabadelvűek. Jól esik nekik négy esztendői várakozás után egy kis politikai ünneplés.

Az új párt programját illetőleg egy kis ellentét merült fel *Khuen-Héderváry* és *Tisza István* gróf között. Persze a választói jog miatt. Nagy baj azonban nem lesz belőle nem kell féltetni őket, megegyeznek ők egymással. Héderváry ezt tartja, az okosabb enged. Jobb ha e kérdésben *Tisza* terve valósul meg.

Justh és pártja feltűnően kacérkodnak a szociálistákkal. Előbb *Batthyányi* invitálta őket. A *Népszava* kész volt követni a felhívást, csak azt kötötte ki hogy párthatározatot hozzanak az általános, egyenlő, titkos mellett. *Batthyányi* feleslegesnek mondotta, mert ugyanis benne van a párt programjában. De a *Népszava* kisütötte, hogy a *titkos* nincs. Erre aztán *Justh* mindenre késznek nyilatkozik, csak hogy kegyelme ölelhessen Bokányiékát. A legszélsőbb nemzeti irány, meg *Jakabék!* Ez lesz aztán a perverz szövetkezés. Olyan lesz a gyümölcs is.

Feltűnést kelt, hogy *Zichy* János gróf Bécsben van. Keddre jelzik miniszteri kinevezését. Esztergom, Lőcs és más városok versenyeznek, hogy melyik adjon neki mandátumot. Ki gondolta volna azt a nyitrai választás idején?

A néppártból csak *Hencz* lépett ki, a ker. szociálistákkal iparkodnak megegyezni. Jobb is lesz.

Kétszázhatvan Biharból.

Tegnap mintha valami nagy ünnepségre készültek volna Nagyváradon, oly sok fekete szalonruhás ember járt-kelt az utcákon. Ezek

a feketeruhás emberek vidéki tisztviselők voltak, akik felsőbb rendeletre vonultak be Nagyváradra, ahonnan tömegesen utaztak Budapestre. A bihari gárda meg akarja mutatni Budapestnek, hogy megadta eddig magát, de ime nem halt meg és csak parancsolni kell, ők megint készek sorompóba állani.

Kétszázhatvan emberből áll azoknak a csoportja, akik Biharból felvonulnak Budapestre. A bihariak egyrésze tegnap délután 4 órakor indult el a gyorsvonattal Nagyváradról, míg a másik része az éjjeli vonattal utazott fel. A jelentkezők száma oly nagy, hogy azokat a 11 órás vonat nem tudja Budapestre vinni ezért a rendes személyvonaton kívül egy második vonatot is indítanak 10 perccel később az első utáni s ez a vonat kizárólag a deputációt fogja szállítani a fővárosba.

Választási készülődések Biharban.

A biharmegyei kerületekért nagy harcok vannak készülődésben. A függetlenségi pártok és a nemzeti munkapárt jelöltjein kívül a különböző szociálisták sem pihennek és igyekeznek a zavarosban halászni. A bihari kerületekben eddig két helyen a földmunkások is állítanak jelöltet. Így a *Hosszupályi* kerületben *Kovalovszki* Andrást léptetik fel. Érdekes és merész jelöltje lesz a bihari kerület közismer véresszája szociálistáinak is. Itt ugyanis *Szemeré* (Schamorzil) Károlyt léptetik fel.

Szemeréről csupán annyit jegyzünk fel, hogy ő volt az, aki a Dunántúl a parasztlázadást akarta előidézni, de terve fiaskóval végződött.

Az alakuló gyűlés.

A *Khuen*-párt alakuló gyűlésére lázasan folynak az előkészületek. A kormány megmozgatta az egész közigazgatási apparátust, csak-

— Találkoztam vele egyszer-másszor.
— Kellemes ember?
— Ismered? — kérdezte *Durhamné*.
— Ismerek valakit, ak ismeri.
— Pompás fickó — mondta *Durham* határozottan.
— 26.075. Igazán? — kérdezte *Winnie*, letéve a könyvet s leakasztva a kagylót.
— Mit akarsz? — kérdezte *Durhamné* ijedten.
— Kérem: a 26.095-öt. (Ezt a központnak mondja.)
— *Winnie*, mit akarsz tenni?
— Igen: a 26.075-öt. Köszönöm. (Mindig a centrumnak beszél.)
— *Winfred!*
Nevető arccal fordult feléjük.
— Hallgassatok ide s metudjátok. (A telefonba.) Ki beszél? A 2675? Igen? Otthon van *Thorstal* *Harry* ur? Nem, nem az apja. Én a fiatal *Thorstalt* keresem.
— *Winfred*, — mondta *Durham* csaknem szigorúan — ne vidd tulságba a bolondságot. Gondolj a magad és a mi társadalmi pozíciónkra.
Winfred nevetett.
— *Thorstal* *Harry* ur beszél? . . . Jól van . . . Ne törődjön vele, ki beszél itt. Csak egyet mondjon meg: Bátor ember ön?
Durhamné kétségbeesetten vont vállat.
Winfred még mindig a telefonba folytatta:
— Örülök, hogy így van . . . Vajjon kiállana-e egy próbát? Igen? Hát akkor vegyen azonnal egy motort és rohanjon a 86. *Delwood Avenue*, elé és csengessen be az ajtón.
— *Winfred*, *Winfred!* — tiltakozott *Durhamné*, de *Winfred* édes mosolylyal intett nemet.

— Ne törődjék vele, hogy ki lakik ott! Ha nagyon siet még, idejében érkezik a vilásláreggelhez, igazán megteszi? . . . Megbocsátják az öltözetét, csak ne töltsé az időt! Ne törődjék semmivel. Annyit mondom, hogy ha most nem jön el, egész életében sajnálni fogja . . .
Winnie hirtelen visszaakasztotta a kagylót a szögére s *Durhamné*hoz fordult.
— Most pedig mutasd meg, hol öltözhetsz át?
— *Winfred!* — felelt *Durhamné* rémülten.
— Ez rettenetes! Hiszen vilásláreggelink is oly egyszerű! Főleg pedig ez a dolog fölöttéketlen.
— Hogy tetszik nektek a boám? — kérdezte *Winnie*. — Én rettenetesnek találom, de kénytelen vagyok beérni vele, miután már a mamámét elvesztettem.
— Azt hiszem, hogy *Thorstal* nem jön el — szólt *Durham*, mikor magukra maradtak.
— Én is. Nem oly fajta embernek látszik, aki szeretné az ily illetlen tréfákat.
— Látom a motort! — kiáltott *Winnie* néhány pillanat múlva, tisztára mosakodva jelenve meg az ablaknál. — Nézzétek, kérlek, ő az, ugy-e? Most megállott a kapu előtt.
— Igen, ő az — mondta *Durham*.
— Találkoztál már vele? — kérdezte *Winnie*.
— Igen, kétszer.
— Akkor azt kell mondanom, hogy te telefonoztál neki.
— *Winfred!*
— De igen, mond azt neki!
— Tulságosan messze mégy. Én . . .
De már nem tiltakozhatott tovább, mert az inas bejelentette az új jövevényt s *Winfred* a függöny mögé bujt.

— *Thorstal* ur, kérem, — szólt *Durhamné* — kapott-e életében valaha ehhez hasonló hülye telefonüzenetet?
Kezet nyujtott neki, hogy üdvözölje.
Thorstal nevetett.
— De én megismertem a hangot, *Mrs. Durham!* Egyszerre megismertem a hangot. En sohasem szoktam a hangot elfelejteni.
— De ilyen modorban hívni meg önt vilásláreggelire!
— Gyönyörű. Nagyon szeretem az olyan embereket, akiknek van érzékük a rendkívüliség, a furcsaságok iránt.
A belső szobába mentek, oda, a hová *Winfred* elbújt a függöny mögé.
— Nem hittem, hogy eljön, — szólt *Durham* — de ön igazán bátor ember!
— De megismertem a hangot — ismételte *Durham*. — Ha nem ismertem volna a hangot, nem jöttem volna el!
Durhamné nevetett s *Thorstal* folytatta:
— Igazán kedves dolog, hogy milyen ceremónia nélkül hívtak meg magukhoz! Nagyon köszönöm!
Durhamék egymásra néztek, de ebben a percében *Winnie* kilépett a függöny mögül s legragyogóbb mosolyával szólt *Thorstalnak*:
— *Harry!*
Thorstal felugrott s csaknem úgy elnyelte *Winnie* a karjaival, mint az előbb a függönyök.
— Jó Isten! — kiáltott fel *Durhamné* s elhalványodott ekkora szemérmertlenség láttára. De *Winnie* nevetve magyarázta:
— Ő az én vőlegényem,
— Hát nem mondtam, hogy megismertem a hangot? kérdezte *Thorstal*, mikor a házaspár elképedését látta.

hogy összetoborozzon néhány vidéki deputációt.

Az alakuló gyűlés külföldben a legnagyobb rendőri fedezet alatt fog lefolyni. A fővárosi vigadó, ahol est a gyűlést megtartják, egészen megszállják rendőrcsapatokkal és a leyszigorubb ellenőrzés mellett engedik csak be a közönséget. Az egész detektívtestület, az összes polgári rendőrök ott lesznek a teremben szétosztva, hogy állandó felügyelet alatt tartsák a közönséget. Ebbe a gyülekezésbe fog bevonulni a kormány, amelynek tagjai a Nemzeti Társaságban gyülekeznek holnap délután két órakor s onnan vonulnak át a vigadóba. A gyűlés minden jel arra mutat, nem lesz sima lefolyás, utána pedig nagy tüntetések várhatók.

Bajok a választó jog körül.

A miniszterelnökségen tegnap tartott konferencián a választójog dolgában differenciák támadtak Tisza és Khuen között. Amidőn ugyanis Tisza felolvasta a határozati javaslatát, mindenki meglepődött azon, hogy abban a választójogról egy szóval sem tétetik említés. A jelen voltak legnagyobb része odanyilatkozott, hogy a választójogot lehetetlen agyonballgatni. Végre is megállapodtak abban, hogy a határozati javaslatba egy passzust vesznek fel, mely szerint a választójog demokratikus alapon, de a nemzeti szempontok megóvása mellett ki fog terjesztetni. Az »általános választói jog« megjelölés ellen Tisza határozottan tiltakozott és azt mondta, hogy az ezt kimondó határozati javaslatot nem fogadná el.

Khuen-Héderváry miniszterelnök ezután megjegyezte, hogy ő szombaton tartandó beszédében a választói jogról is nyilatkozni fog. Tisza erre azt mondta, hogy ebben az esetben neki is ki kell majd a kérdésre térnie és könnyen megeshetik, hogy közte és a miniszterelnök között ebben a kérdésben differenciák merülhetnének fel. Erre Tisza és a miniszterelnök megegyeztek abban, hogy beszédek tartalmát egymással előzetesen közölni fogják.

Végül Tisza javaslatára abban is megállapodtak, hogy a választói jogot nem fogják »sürgősnak«, hanem csak »elsőrangú fontoságu kérdésnek« jelezni.

Justh és a szociálisták.

A függetlenségi és 48-as pártkörben tegnap este a Justh Gyula elnök köré csoportosult képviselők leginkább a választójogról folytattak eszmecserét.

A vita végén Justh a következőket jelentette ki:

Én és a pártom minden egyes tagja rendületlenül és minden kártelgetés nélkül megállunk az általános, egyenlő és titkos választói jog mellett, éppen úgy, mint az önálló bank és a gazdasági függetlenség mellett.

Hogy egyébiránt a szociálista vezérektől minden ürügyet elvonjak arra, hogy bennünk továbbra is kételkedjenek és megadjuk a lehetőséget arra, hogy végre nyíltan és fentartás nélkül hozzánk csatlakozzanak. Mijelntem, hogy a pártunk által rövidesen kibocsátandó manifestumban az általános, egyenlő és titkos választói jogot mint kötelező párthatározatot fogjuk proklamálni, mely pártunk minden tagjára nézve irányadó lesz.

És tudják meg a szociálisták azt is, hogy én magam egy percig sem maradnék a tagja ennek a pártnak, ha a választójog kérdésében

számталanszor proklamált elveit elárulni vagy elalkudni képes lenne.

Azt hiszem, hogy ezzel teljesen rendeztük a szociálistákkal való ügyünket és hogy most már rajtuk áll, hogy az elibük tartott szövetségi jobbkezünket elfogadják.

A kormány a felosztatás előtt indemnitást kér.

Mint a »Zeit« értesül, a kormány a Ház felosztatása előtt indemnitást fog kérni. Valószínű azonban, hogy az ellenzék az indemnitást nem fogja megadni, úgy hogy a választások mégis ex-lexben fognak végbemenni.

A néppárt és a ker. szocialisták.

Mosonból jelentik: Tegnap Mosonban a nagy számban egybegyűlt kerület papság Giesswein Sándor orsz. képviselő részvételével azt határozta, hogy a nagyváradi kerületben csakis Giesswein jelöltségével remélhető a keresztény politikai irányzat diadalra jutása. Ezért óhajtják Giesswein fellépését, amiről a keresztényszocialista párt és a néppárt vezetőségét értesítik azal, hogy a testvérhárcot mindenütt elkerülni óhajtják és kívánják, hogy a néppárt és a keresztényszocialisták között kompromisszum jöjjön létre a jelölésekre nézve; egyben úgy a néppárt, mint a keresztényszocialista párt tagjaiban a durva és személyes támadásokat elítélték.

Giesswein Sándor délután Mosonszolnokon tartott beszámolót nagyszámu hallgatóság előtt.

Zichy János mandátuma.

Esztergomból jelentik: Az esztergomi kormánypárt gróf Zichy Jánost jelöli képviselőnek. A kormánypárt a jövő hét folyamán tartja alakuló ülését és az ülésekből folyólag deputáció megy Budapestre gróf Khuen-Héderváry miniszterelnökhöz és gróf Zichy Jánoshoz és az utóbbit a jelöltség elfogadására kéri föl.

Tisza és Návay jelölése.

Szeged első választókerületének néhány vezető embere fölkerlte gróf Tisza Istvánt a jelöltség elfogadására. Tisza köszönettel fogadta a jelöltség fölkinálását, de kijelentette, hogy nem vállalhatja el a kandidálást, hanem maga helyett Návay Lajost, a kormánypártba bevonult alkotmánypártiak vezérét ajánlotta, akiről azt mondják, hogy az ujonnan összeülő Háznak elnöke, vagy a választás után rekonstruálandó kabinet belügyminisztere lesz. Tisza alkalmat fog találni arra, hogy a szombati nagygyűlésen az ott megjelenő szegedi választóknak tudomására hozza elhatározását. Návaynak, aki délvidéki nagybirtokos, Szegeden sok hive van s így valószínű, hogy elfogadja a jelöltséget. Tisza István pedig vagy Nagyváradon, vagy Budapesten a Belvárosban lép föl, sőt azt is beszülik, hogy ragaszkodik az ugrai kerülethez. Más verzió szerint Tisza egyáltalán nem vállal mandátumot és a főrendiháznak marad tagja.

Hazai és Zichy János Bécsben.

Hazay Samu honvédelmi miniszter és Zichy János gróf tegnap este Bécsbe érkeztek.

A politikai világban Zichy János gróf utazását a kulturtárcának átvételével hozzák összefüggésbe s valószínűnek mondják, hogy Zichy a trónörökösnek is jelentést fog tenni a helyzetéről.

Hazai ismételt bécsi útja megint az ujoncozás elmaradásával függ össze s most azon ta-

nakodnak, hogyan pótolják az elmaradó ujoncokat.

A kereskedelemellenes irányzat.

Szerte hordják ebben az országban ismét a véres kardot, a tulzó merkantilizmus vezető emberei ismét a kereskedelemellenes irányzatot veszik tárgyává írásaiknak és beszédeiknek, a melyekkel azt akarják bizonyítani, hogy ebben az országban csakis a mezőgazdaság, az ő nyelvükön az agrarizmus talál támogatást törvényhozásban és kormányzatban.

Hát ez egyszerűen nincs így, de a gyöngébbek megtevesztésére ki kell fogni a tetteszetszavakat, amelyek az ő megtevesztő hatásukkal a kevésbé avatottak előtt úgy tűntetik fel a dolgokat, mintha ebben az országban el volna nyomva az ipar és kereskedelem és a nemzet megélhetési forrásai között csakis a mezőgazdaságból buzognának az éltető nedvnek ama bőséges áramlatai, amelyek boldoggá teszik a gazdát és mellette éhségre és szomjúságra kárhoztatják az iparost és a kereskedőt.

Az ilyen hamis tanításokkal szemben nem kell védekezés, egyszerűen csak néhány tényt kell megállapítani, hogy a tulzó merkantilizmus lovagjainak a frázisai a magok értékére szállitassanak le.

Megállapítjuk első sorban azt, hogy nálunk tulajdonképpen csak a földművelés az a nemzeti ipar, amely táplálékot nyújt minden egyéb iparnak és kereskedelemnek. Tessék a mezőgazdaságot az ultramerkantiliztáknak passivitásba hajtani, amit szárazság és egyéb természeti csapás kellenél többször megcselekszik, kérdjük miből él az ipar és kereskedelem. Együtt éheznek a mezőgazdasággal. Megállapítjuk, hogy az agrarizmus: a mezőgazdaság emelésére célzó törekvés soha iparnak és kereskedelemnek ellensége nem volt, a tisztas ipart, a becsületes kereskedelmet ez az irányzat mindig megbecsülte és behelyezte a harmóniába, amelyet a nemzet létfontosságainak kellene alkotni. Az agrarizmus csak az ipar és kereskedelem visszaélései ellen vette fel a küzdelmet, üldözvén hamisítást, kizsákmányolást, uzsorát, amely szokássá vált foglalkozásokat nyilvánosan még a legultrább merkantilisták sem szoktak dicőíteni. Az agrarizmus soha nem volt ellensége sem a nagykereskedelemnek sem a nagyiparnak, soha ezen két nagy nemzeti keresetforrás olyan gyűlöletes és a tulajdon szentségét közelről érintő támadásokban agrarius oldalról nem részesült, mint a minővel a tulzó merkantilisták a nagybirtokot megtevesztelni szokták.

A véres kardot kellemetlen időben hordják körül a tulzó merkantilisták, abban az időben, amikor a választások közeledtével azt kockáztatják, hogy lobogók! jelenjenek meg a küzdőtérén, amelyekre a tulról elkövetett visszaélések kiirtása lesz felírva.

Lyceumi előadás. Ma, szombaton

délután 6 órakor tartja második sorozatos előadását a réti közs. fiúiskola termében a központi tanítói kör, karöltve a réti társaskörrel. Ez alkalommal Petrás János közs. isk. tanító »A gyermek nevelés otthon a családi körben« címen fog értekezni, mely érdekesnek ítélt előadásra szívesen látja az érdeklődőket az elnökség.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Márc. 18. d. u. 6. Kath. Kőr bőjti estélye a kir. kath. jogakadémián.

Május 5. d. e. 11. Kath. Kőr zárünnepélye.

* A magyar szent korona ünnepe Rómában. Mint értesülünk, nagyban folynak az előkészületek és előjegyzések arra a széles arányú nemzeti zárandoklatra, melyet az Orsz. Kath. Szövetség elnöksége gróf Széchenyi Miklós győri püspök vezetésével mellett Radnai Farkas, Balás Lajos, Zichy Gyula gróf, Boromisza Tibor és Fischer-Colbrie Agost püspökök részvételével folyó évi április 11—12-re Rómában tervez. Mint ismeretes, akkor fogják leleplezni azt a kiváló becsű márvány dombormű emléket, melyet a római magyar művészeti ház illetőleg Fraknoi Vilmos megbízása alapján Dankó szobrász művész készített a magyar szent koronát adó II. Szilveszter pápa emlékének. Az emlékmű leleplezése alkalmából nemcsak ő Felsége a király, hanem a kormány és az országgyűlés mindkét háza, az összes magasabb állami és közigazgatási hatóságok, kulturális és vallásos egyesületek is képviselve lesznek. Mint a Vatikánban, mind pedig a nagykövetségen az előkészületek már éléskén folynak az igen impozánsnak ígérkező ünnepségre, a rendezőséghez pedig már eddig is számosan küldték be jelentkezésüket a nemzeti zárandoklatban való részvételre, melynek részletes tervrajzát és a római ünnepségek programját minden érdeklődőnek készségesen megküldi az Orsz. Kath. Szövetség (IV. Ferenciek-tere 7.)

* Kinevezés. A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. ítélő tábla kerületébe dr. Biró Endre ügyvédjelöltet díjas joggyakornokká nevezte ki.

* Primícia. A csütörtöki felszentelt új áldozatok közül kettő tegnap Nagyváradon tartotta meg első szent miséjét *Betukker* Tivadar új áldozár reggel 6 órakor a Szent Vince intézet Nógáll kápolnájába mutatta be első szent miséjét, *Fetser* Antal felsz. püspök manu ductorsága mellett. A kápolnában szép számú közönség volt jelen, köztük az új misés özvegy édes anyja és rokonsága. Délben *Fetser* Antal felsz. püspök ebédet adott az új misés tiszteletére. — *Dominják* István új misés délelőtt 10 órakor a várad-velencei plébánia templomban tartotta első szent miséjét. A manu ductori tisztet dr. Lányi József tinini püspök látta el. A szent mise előtt dr. *Kucsera* hajdudorogi plébános remek szent beszédet mondott. A primicián az új misés rokonságán kívül az udvari pap ság, a papnövelde előljárói s diszes közönség volt jelen. A szent mise alatt az irgalmas nővérek zárdájának növendékei énekeltek. Délben *Lányi* püspök ebédet adott az új misés tiszteletére, amelyen *Lányi* püspök felköszöntötte az új misést, aki hálással köszönte meg *Lányi* püspöknek, hogy a manu ductori tisztet elvállalta. Szép pohárköszöntőket mondtak még: *Szilágyi* Dózsa premontrei tanár P. Busch Jézustársasági tartományi főnök Imrik S. Zoltán és dr. *Kucsera* plébánosok.

* Előadás a repülésről. A Magyar mérnök és építész-egylet nagyváradi osztálya ma, szombaton, február hó 19-én d. u. 6 órakor, a városháza nagytermében felolvasó ülést tart. Ez alkalommal dr. Bresztovszky Béla gépészmérnök,

műegyetemi magántanár tart előadást a repülésről.

* Péter-utca kinyitása. Már évek óta foglalkoztatja Nagyvárad város tanácsát Péter utca kinyitásának kérdése. Sztaroveszky-utcán, a jelenlegi tanonc otthon mellett van a Guttman-féle ház, amely elzárja a Péter-utcát amely most már jó részben ki van építve. A tárgyalásokat már régebben megindította a város a Guttman ház megvétele iránt, azonban a tulajdonos magas összeget kért a házért és telekért. Mint értesülünk, most már rövid idő alatt létrejön az egyezség, mert a háztulajdonos ajánlatot adott be Nagyvárad városához, hogy 26.500 koronáért hajlandó a házat a város részére átbecsátani. Ezt az összeget pedig a városi tanács már előzőleg kilátásba helyezte a házért és telekért. Ha a ház a város tulajdonába jut, Péter-utcát meglehet nyitni a város tulajdonában levő volt kaszárnya, most tanonc otthon óriási telke egész hosszában utcavonalba jut, ami által értéke megkétszereződik. Már csak azért is érdeke a városnak, hogy a Guttman-házat megszerezze.

* Statisztika a zsidókról. Egy Londonban megjelenő zsidó évkönyv a következő érdekes számadatokat közli: Az egész világon 11.625.654 zsidó él, ebből 8.892.019 Európában. Az európai országok élén vezet Oroszország 5.082.342 zsidóval, Ausztriában 1.233.112, Magyarországon 851.378, Németországban 607.862, Törökországban 282.277, Romániában 250.000, Nagybritániában 240.546, Hollandiában 103.000, Franciaországban 95.000 zsidó lakik és Spanyolországban, ahol a nagy zsidóüldözés előtt több százezer zsidó élt, jelenleg csak 4000 van közülük. Érdekes a nagyobb városok zsidó lakosságának százaléka. Vezet Jeruzsálem 55 százalékkal, következik Lodz 47,5 százalékkal, Odessza 33,85 százalék és Varsó 33,36 százalék. Ötödik helyen áll New York (26,3 százalék), majd Budapest következik (23 százalék), Németországban Frankfurt vezet 8,15 százalék. Berlinben 1,85 százalék a zsidók aránya, Csikagóban 3,58 százalék, Hamburgban 2,34 százalék és Londonban 2,28, Párisban 2,07, Rómában 1,51 százalék. Legkevesebb a százalék Szentpéterváron 0,83 százalék.

* A jéggyár felállítása. Az ideai jég hiány az egész országban sok kellemetlenséget fog okozni ez évben. Ezt tudják a jéggyárak s hasonló műszaki cikkek készítésével foglalkozók s igyekeznek megrendeléseket szerezni. A Novum műszaki cikkek és találmányokat értékesítő budapesti vállalat, beadványt intézett Nagyvárad városához, amelyben hivatkozik a jég hiányra s mint a hűtőkamrák és jéggyárak felállításában specialista, kijelenti, hogy oly helyzetben van, miszerint hűtőkamra berendezést vagy jéggyárat aránylag olcsón képes felállítani. Bárminemű ily irányú felvilágosítást, esetleg személyesen is, díjmentesen nyújt. Kéri, hogy a város tudassa, mily mennyiségű jéget óhajt gyártani, hány órai munkaidőben s hajtóerő áll e rendelkezésére a városnak.

* A gráci magyar egyesület kérelme. A gráci magyar egyesület megkereste Nagyvárad városát, hogy az egyesület anyagilag támogassa. Az egyesület a Grácban élők, vagy ott átutazó magyarokat segíti, támogatja, de anyagi ereje feladatának megvalósítására gyenge s ezért fordul anyagi támogatásért hazai városokhoz.

* Tűz az Emke pincéjében. Tegnap délelőtt az Emke kávéház épületének pincéjében könnyen veszélyessé válható tűz ütött ki. Agárdi mázóli iparosnak az épület pincéjében van a raktára és műhelye. Tegnap a pincében kencét forraltak s a könnyen gyúlékony fo-

lyadék kifutott a kályhára. A kence egyszerre lángra lobbant. A tűzoltók Gráczer Lajos parancsnokkal csakhamar megjelentek, de erős munkába került, míg a tüzet el tudták oltani. Szerencsére a pincében levő nagyobb mennyiségű terpentint nem gyuladt meg, mert ha ez bekövetkezik, felrobban az épület.

* Az »Anyák iskolája« ez évi ötödik előadását f. hó 19-én, szombaton délután tartja a Kereskedelmi és iparkamara dísztermében. — Előadó dr. Berkovits René orvos, aki »Az abnormis gyermek« címmel tart előadást.

* A kis leánykák réme. A múlt hónapban több ízben történt feljelentés, hogy ismeretlen tettes iskolába járó kis leányokat az utcán megállított és szeméremérsítő módon inzultált. A rendőrség a feljelentések folytán állandóan figyelemmel kísérte a zugutcákat, a hol a feljelentésekben jelzett egyén üldözte a kis leánykákat. A panaszokban jelzett személyleírások két irányban összpontosultak, egyrészt egy csavargó külsejű, mérsérszt pedig egy intelligens uri kinézésű emberről szólt. A rendőrség még a múlt hó közepén elfogott egy részeges elmebeteg csavargót, akit aztán internáltak is az elmeórházba. A másik egyénnek azonban a nyomára jöni nem sikerült, mert az valószínűleg Nagyváradról egy időre eltávozott. Tegnap délután a panaszok ismétlődtek s a rendőrkapitányi hivatal intézkedett a tiltakozatos egyén kézrekerítése iránt. Mielőtt azonban a kiküldött rendőrök a kutatást megkezdték volna, egyik kün levő rendőr a járőrök felszólítására előállította a rendőrkapitányi hivatalhoz a régóta keresett embert. Kihallgatása alkalmával kiderült, hogy az illető egy intelligens vidéki ember, aki tagadja a terhére rótt cselekményt, azonban a kihallgatott tanúk vallomásai nagyban igazolják, a kis leánykák szeméremérsítő módon való inzultálását tervszerűen üzte. A rendőrség a nyomozás befejeztével az iratokat átteszi a büntető járásbíróhoz.

* Eltűnt szabósegéd. Bányász György csizmadia panaszt emelt, Vorzisk István szabósegéd ellen, mert ez a javítás végett átadott 64 korona értékű férfi öltönnel együtt mesterétől kilépve ismeretlen helyre eltávozott. A rendőrség az eljárást folyamatba tette.

* Hódítani fog, ha báli szükségletét cipő és fehérnemű cikkekben **REICHARD ÁRUHÁZA** cégnél szerzi be, hol legdivatósabb kalapok és divatcikkek kaphatók.

x A Lloyd kávéház modernül berendezett helyiségében február hó 17, 18, 19. és 20. án a következő érdekes mozgófényképjátékok lesznek bemutatva: 1. Matrózdrama. 2. Hazafi leány. 3. Virágkiállítás Párisban. 4. Liliput herceg. 5. Consul, az embermajom. 6. Hipnotizált anyós. 7. Szolgák bosszúja. 8. Német trónörökös fogadtatása ő felsége a király által. — *Belepti díj nincs.* — Kezdeté este 9 órakor. — Kétünnö italokról és jó zenéről gondoskodva van. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri mély tisztelettel *Hartstein Árpád* kávéház-tulajdonos.

x Perfekt gépirónó saját írógépjével állást keres. Tudakozódások **Van Írógépem** jellegével a kiadóhivatalhoz kéretnek.

x Bémer-tér 3. sz. alá költöztem. Elvállalok minden a szakmámhoz tartozó villamos és gáz világítási vezetéseket, lakások, szállodák, iskolák jelező csengő, telefon b-rendezéseit, *uradalmak, gazdaságok s szeszgyárak* részére saját üzemi *dinamó* b-rendezéseket, villámháritókat. — Raktáron tartok *villamos motorokat*, iv, izzó és Wolfram fele lámpákat, mindennemű csillárokat, asztali lámpákat és az összes elektrotechnikai cikkek. — Költségvetés díjmentes.

Stern Adolf, villamos és légszesz vállalata Nagyvárad, Bémer-tér. — Telefon 550.

A legszebb
tavaszi ujdonságok megérkeztek
Spreng Testvérek
zöldfa-utcza cipő, kalap és uridivat áruházába.

Férfi fehérművek, cipők, kalapok, nyakendők, gallérok, harisnyák, esőernyők és sárbotok a legnagyobb választékban.

Szolid kiszolgálás. Olcsó árak.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Diadalmas szerelem.
Vasárnap délután: Kuruzsló, este: Szegény Jonathán.

Kuruzsló félhelyárakkal. Földes Imre zajos sikert ért darabját, a Kuruzslót vasárnap délután félhelyárakkal adják elő. A szenzációs darab annak idején száz előadást ért Budapesten. Ez ideig a Szigligeti-színházban is állandóan zsúfolt ház nézte végig az izgatón érdekes darabot.

Diadalmas szerelem. Eörsi Tóth Julia darabját ma este harmadszor adják elő a Szigligeti-színházban.

Szegény Jonathán. Vasárnap este Mißöcker dallamos muzsikája csendül fel a színházban. A nagy bécsi zeneszerző egyik legszebb operettjét, a Szegény Jonathánt elevenítik föl új szereplőkkel és pompás kiállításban. A főszerepeket F. Károlyi Léona, Zsigmond Anna, Pápai és Mihályi játsszák.

Trenck báró. A színháznál lázasan készülődnek a jövő hét szenzációs operett ujdonságaira. Albini gazdag dallamos muzsikájú operettje: Trenck báró lesz a jövő hét színházi eseménye és valószínűleg a szezon egyik legvonzóbb slágere is. A látványos darab kiállítására nagy gondot fordít az igazgató.

IRODALOM.

Irodalmi pályázat. A Pázmány Egyesület a Pauer-Lányi munka folytatása gyanánt megírati akarja a magyar katolikus papságnak az irodalom, a kultúra és a jótékonyosság terén szerzett érdemeit 1848-tól napjainkig. Akik a mű megírására, melyet 2000 koronával fog a Pázmány Egyesület jutalmazni, vállalkozni hajlandók, küldjék be 1910 április 30-ig a mű tervezetét a szerző nevét rejtő jelígyes levél kíséretében a Pázmány Egyesület elnökségébe, (Budapest, VIII., ker. Szentkirályi-u. 38.) E tervezetek megírálása után fogja az egyesület a munka megírására a megbízást megadni. Fentartja azonban a Pázmány Egyesület magának a jogot, hogy esetleg oly egyént bizzon meg a mű megírásával, aki a tervezet-pályázatban részt nem vett. Budapest, 1910. február 16. A Pázmány Egyesület Elnöksége.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

A Isaye—Gönczi hangverseny.

Ma lesz alkalma Nagyvárad közönségének a jelenkor egyik legnagyobb hegedűművészenek, Isaye Jenő-k játékában gyönyörködni.

Akik állandóan édeklődnek a lapok művészeti hírei után, azok számára teljesen fölösleges Isay Jenő mellett hangzatos reklámcikket írni. Mert aki tudja, hogy Isaye kicsoda, az a legnagyobb örömmel vette hírül Isaye jövetelét, mint egy nem közönséges és sajnos vajmi ritka műélvezet alkalmát. Azonban városunkban igen sokan vannak, akik teljes mértékben élveznek a nagy mester játékát, de hírét sem hallották az Isaye névnek s a plakátokról kiáltó két négy Isaye—Gönczy, mint egy-egy rejtély mered elébük.

Ezek számára jelezzük, hogy a nagyvárad közönségnek talán még soha nem volt alkalma egy ily nagy hegedűművészt hallani, akinek congeniális partnerét hívják dr. Gönczy Mórnak. A kiváló művészek műsorukat a zeneirodalom legfőbbmászóbb darabjaiból állították össze, úgy, hogy azzal minden laikusnak is gyönyörűséget szerezzenek.

A hangverseny ma, 19 é. este fél 9-kor lesz a Kereskedelmi Csarnok dísztermében. Ez alkalomra a világhírű Bösendorfer-cég egyik legremekőbb hangversenyzongoráját küldötte le Nagyváradra.

Jegyek 2, 4, 6 és 8 koronáért kaphatók Sebő Imre könyvkereskedőnél és az esti pénztárnál.

TÁVIRATOR.

Lueger rosszabbul van.

Bécs, február 18. Lueger polgármester állapotja nagyon rosszra fordult. A beteg az éjjelt nyugtalanul töltötte és fájdalma fokozódott. A seb megvizsgálásával az orvosok kijelentették, hogy a geny lefolyása nem volt elégséges és hogy a gyulladás tovább terjedt. A beteget állapotja miatt ma délelőtt újra operálták s hátán tizenhét centiméter hosszú és hét centiméter mély vágást tettek és a sebből hét-nyolc mogyoró nagyságu gennygümöt vettek ki. A műtét előtt a beteget elaltatták. Felébredése után Lueger nagyon fáradtnak érezte magát. A beteget ágyba fektették.

Merénylet egy vonat ellen.

Nagykanizsa, febr. 19. Ma a Fiume és Nagykanizsa között közlekedő gyorsvonat, mikor egy kisebb állomáson megállt a postakocsin zörgetést hallott Gyurkovics Gyula posta altiszt. Gyurkovics gyanútalanul nyitotta ki az ajtót, amelyen egy magas termetű idegen lépett be és 2 darab 10 filléres bélyeget kért. Gyurkovics a kocsin hivatalos helységébe ment a bélyegekért, amikor az idegen nyakon ragadta őt s a földre akarta teperni. Hosszu küdelem után a támadótól megszabadította magát Gyurkovics és meghuzta a vészféket. A támadó erre revolvert rántott elő és ketszár a postás felé lött, azonban nem talált. Eközben a vonat megállt, mire a kalauzok és az utasok előjöttek a merénylő elmenekült. A postakocsiban egy

80000 korona értékű pénzeslevél és más értéktárgyak voltak.

Monarchiánk és Törökország.

London, február 18. A Daily Mail-nek jelentik Szalonikiből. Az osztrák és magyar külügyi kormány figyelmeztetette a portát, hogy európai Törökország közigazgatási rendszerénél fogva egészen bizonyosnak látszik, hogy tavaszkor általános fölkelés fog kitörni. A bécsi külügyi hivatal különösen arra mutatott rá, hogy minden egyes alkalommal fölhasználják a katonaságot és idézte a guzinyei esetet, amikor adóhátralék behajtása végett egy egész zászlóalj gyalogságot gyorsan tüzelő puskával vezényeltek ki. Ily körülmények között gondoskodni kell arról, hogy európai Törökország tavaszkor ne legyen nagy zavargás színhelye, ami az európai hatalmakat komoly és nagyszabású közbelépésre kényszeríthetné. E figyelmeztetés következtében a porta abbahagyta a guzinyei expedíciót s egyuttal kérdést tett Bécsben, hogy kívánatosnak tartják-e a mitrovicai csatlakozást a boszniai vasut hálózathoz.

A görögországi forrongás.

Athén, febr. 18. Annak ellenére, hogy számos hivatalnok kijelentette, hogy a liga által elégedetlen s annak ellenére, hogy a tengerészisztek fenyegető álláspontot foglalnak el, a liga állása még sem rendült meg, amit az is bizonyít, hogy az immár állandóan Athénben tartózkodó Venizelosz kívánságára a kormány elhatározta, hogy a haditengerészet hajóit Szalamiszból elküldi és az egyes kikötőkben helyezi el. A tengerészisztek többsége ragaszkodik ahhoz a követeléséhez, hogy a liga garantálja, hogy a nemzetgyűlés semmire sem fog vállalkozni a korona ellen és hogy a katonai reform-bizottságba tengerésziszteket is fel fognak venni.

Elhunyt tábornok.

Bécs, febr. 18. Stiedler csapat felügyelő gyalogsági tábornok ma meghalt. Az elhunyt tábornok sokáig volt a boszniai csapatok parancsnoka.

A szultán hugát baleset érte.

Konstantinápoly, febr. 18. A szultán legifjabb huga Szenitor szultána sétalovaglást tett a tengerpartra. A ló megbokrosodott s a szultánát levetette. A leány életveszélyes sérüléseket szenvedett.

Öngyilkossági kísérlet a gyűjtőfogházban.

Budapest, febr. 18. Az itteni gyűjtőfogházban Molnár Ferenc ma éles késsel mellbe szurta magát. Molnár a Kristóffy korszakban mint szolgabíró működött Zemplén vármegyében. A Kristóffy éra után Molnár a teljes züllésre jutott. Többször be is tört, mely miatt elítélték. Sebe életveszélyes.

Földrengés.

Bécs, február 18. A meteorológiai intézet szeizmografikus készülékei ma

reggel közepszerű földrengést jeleztek körülbelül 1600 kilométernyi távolságból. Kezdeté 6 óra 5 perckor, maximum körülbelül 0.1 milliméteres kilengés mellett 6 óra 17 perckor, vége, 7 órakor. — Miletóban, Kalabriában, az itteni obszervatóriumban a készülékek ma reggel 6 óra 9 perckor igen erős földrengést jelezték 400 kilométer távolságból. — Foggiban — mint onnan táviratozzák — a földrengést jelző készülékek ma reggel 5 óra 41 perckor erős földrengést jelezték.

IPARÜGYEK.

Férfi szabó mesterek tanfolyamának befejezése. Van szerencsém az érdeklített mester urakat értesíteni, hogy a férfi szabó mesterek tanfolyamát f. hó 22-én, kedden délután 3 órakor fejezzük be. Az érdeklődő mester urak ez alkalomból szívesen látnak. Nagyvárad, 1910 február 18. Süts Izsó a f. v. zetője.

KÖZGAZDASÁG.

Tenyészállatvásár és gépkiallítás Budapesten.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által eredetileg február 27. és 28. napjaira tervezett XXVIII. tenyészállatvásár és gépkiallítás megtartását április hónap 3. és 4. napjaira halasztották.

A rendezőbizottság éppen erre való tekintettel felkéri az eddigi bejelentőket, hogy bejelentésüket tekintet nélkül a vásár elhalasztására tartsák fön. *Jeszenszky* Pál királyi tanácsos, az O. M. G. E. ügyvezető titkára mindent elkövet a siker érdekében, mihez nagyban hozzájárul az is. *Serényi* Béla gróf földművelésügyi miniszter 16.600 koronát engedélyezett a vásár díjazási céljaira. Ezen összegből készpénzben csupán 600 korona lesz kiosztva. A többiből műtárgyakat vásárolnak. A legnagyobb díj egy 2000 és egy 1000 korona értékű állami műtárgy. Az első egy abszolút tenyészértékkel bíró nyugatifajta bika, a második egy abszolút tenyészértékkel bíró kos díjazására szolgál. A két nagy állami díjon kívül még mintegy 64 műtárgyat osztanak ki földművelésügyi miniszter adományából. Budapest székesfőváros közönsége 1000 koronával járul a díjazáshoz.

A bejelentési határidő március 10-én jár le s eddigelé is már igen sokan jelentkeztek a tenyészállatvásáron való részvételre az ország minden részéről. Szokatlanul nagy az érdeklődés a gépgyárosok körében, kik számos gépjárműt jelentettek be. *Jeszenszky* Pál intézkedett, hogy amennyiben nem jár tulságos zajjal, por vagy szemet terjesztésével, a gépek működésben is bemutathatók legyenek. Fővilágosítással az O. M. G. E. titkári hivatala (Budapest, IV. Köztelek) szolgál.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, február 18.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként 14.35
Buza októberre — — — 13.91

Buza ápr. — — — —	11.80
Rozs okt. — — — —	10.29
Zab májusra — — — —	—
Zab októberre — — — —	7.78
Tengeri máj. 1909. — — — —	7.86
Tengeri jul. — — — —	8.05
Tengeri májusra 1910. — — — —	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Oszták hitelbank részvény — — — —	634.—
Oszták magyar államvasuti részvény — — — —	736.75
Leszámitoló bank — — — —	482.—
Rimamurányi — — — —	572.—
Oszták-m. államvasuti részv. — — — —	697.50
Közuti vasut — — — —	552.—
Városi villamos vasut — — — —	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értékdőzsde 1909. febr. 18.

Magyar arany járadék 4 száz. — — — —	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz. — — — —	93.25
Magyar koronajáradék — — — —	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz. — — — —	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény — — — —	95.50
Oszták járadék papírban — — — —	186.—
Oszták járadék ezüstben — — — —	145.—
Oszták járadék aranyban — — — —	97.25
Oszták korona járadék — — — —	99.—
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	116.50
Oszták magyar bankrészvény — — — —	197.50
Magyar hitelbank-részvény — — — —	150.25
Oszták hitelbank-részvény — — — —	730.—
Magyar hitelrészvény — — — —	748.—
London vista — — — —	631.50
Páris vista — — — —	689.50
20 frankos (Napoleon) — — — —	19.02
Német birodalmi márka — — — —	117.65
20 márkás arany — — — —	23.51
Magyar nyerevény sorsjegy kölesön — — — —	33.95
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön — — — —	40.90

REGÉNYCSARNOK.

R ó z s i k a.

Irta: **White-Mellville G. J.**

Angolból.

(Folytatás.)

1

Kénytelen volt hátat fordítani s lehajolni az erős szélroham előtt, mely hófergetegbe takarta, mielőtt zuga tovább ment az erdőbe. Ezt téve, észre vett egy női alakot a nyomában, ki a fergeteggel küzdött, mely köztököség hóba temette. Arnold gróf ily körülmények közt mindig tette kész volt. Mialatt segítségére szökött hosszú ruganyos lépteivel, megpillantott egy kedves arcot, rózsásan kipirulva az erőlködéstől, egy sötét szempárt az izgalomtól villogva, pici lábakat a piros menet alatt, mely vesztül lobogott az erős szélben, a szép formás alakot, mely egy jól megtermett tizenkilenc éves leány volt.

— Bocsánat kisasszony! Engedje segítségem teljénlanom; ime fogja meg a kezemet, ne féljen, én jó erős szorítást hiálhatok, a nélkül hogy felkiáltok. Ne vegye rossz néven, ha szoroson átölelem; ilyen helyzetből csak egy erős férfiak szabadithatja ki. Most aztán, hogy ismét szilárd földön áll, bátor vagyok magamat bemutatni — Montarbas gróf vagyok, a szolgálatára. Csak tíz pernyi sétára lakom innen: ha a kisasszonynak még messze utja van, kell-e mondanom, hogy lakásom s annak ura teljesen a kegyed rendelkezésére áll.

A zél által felsepert darab földön álltak egy fa mellett. Mialatt a férfi a havat lerázta a csizmáiról és vadászöltönyéről, a nőnek alkalma volt új ismerősét lopva megvizsgálni, egy tekintet vetve reá pillái aló, anélkül, hogy szemét ráemelte volna.

Igen csinos ifju volt, azt nem lehetett tagadni. Karcsu, bájos, jó arányos, a gondtalan jó természet kifejezésével, mely bizonyos vonzerőt köcsönzött neki.

Tapasztaltabb figyelő ezen finom előkelő arc minden vonásából kicsapongást olvasott volna ki, de a leánya csak finom szépséget olvasott ki abból, mely izléséhez képest tán nagyon is nőiesnek tűnt fel előtte, a társalgás mázával pedig mit sem törődött. Azonban lélekjelenlétét ugyancsak fenn tudta tartani, tekintve, hogy ő a »nép leánya« volt, kit egy francia gróf ép az imént emelt ki a hóból.

— Köszönöm uram. — mondá kiegyenesedve s mintegy tisztességes távolkan tartva a férfit magától.

— Nekem is csak kis darab utam van már s a viláért sem akarnám, hogy én csak egy lépést is tegyen, utjától eltérve, az én kedvemért. Ismételve köszönöm önnek, gróf ur, ezerszer és — és jó estét kívánok önnek, uram; aggodni fognak miattam odahaza.

— Maga siet, kisasszonykám, — felelé ő könnyedén, — én is sietek, gyorsan fogunk menni mindketten, de együtt megyünk. Nem engedhetem, hogy egyedül monjen, mikor anynyi farkas ólálkodik. Nézze itt vannak a nyomok. Nem fél kegyed? vagy egy Hébe arcával egy granatéros szivét egyesíti?

A leány nem tudta, hogy Hébe mit jelent, de az ifju vidámsága átragadt rá s egy nevetéssel felelt, bár azt elfogtani akarta.

— Sokféle farkas van, uram ezekben az erdőkben. Némelyek két lábón és báránnyörben járnak, ezek, azt mondják nekam, a legéhesebbek és a legveszedelmesebbek.

— Rám céloz! — kiáltá. — Ah, kisasszony, milyen jó alkalomnak a farkasnak gyapjus bundát viseini ebben a hidegben! De lássa! ő leveti báránnyörét, hogy kegyedet megöltalmazza a hideg ellen. Nincs most se egy jószívű szava hozzá?

Mialatt szolt, lekapta magáról felső köntösét, mely prémmel volt kibélelve s azt a nő vállá köré téve, amint egy ujjab szélroham hófelhőt kavart fejük felé. E figyelemért a leány csak hálás lehetett s lehetetlen volt észre nem vennie a csinos testhez illő öltözetet és jó idomu alakot, melyet az ifju ekkép a viharok kitett.

— Uram, már ez tulságos nagy szivesség és kitüntetés. Tudja-e ön, hogy ki vagyok én?
— Piros bogvő főkött, azt hiszem, — felelt az ifju. — Nem vezetne el engem a kunyhóhába és nem mutatna a nagyanyjának? Ha farkas vagyok is, mint kegyed hinni látszik, egy nagymamát csak nem ehettek meg!

A leány elnevette magát s nevetését a kis gödröcskével s tehér fogaival, gyönyörűség volt látni s hallani.

(Folyt. köv.)

A szerkesztőség általános
Dr. VUCKIÓSI GYULA.

A Baross-utca 60. számú házban

egy emeleti modern lakás, mely áll 4 szoba, előszoba, fürdőszoba és hozzátartozó mellékhelyiségekből

május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál
Kossuth-utca 4. szám.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, söracsarnokát, éttermét és kávéházát ujonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig le szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt áron biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a söracsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Folyó évi február hó 19-én lesz megtartva a Kereskedelmi Csarnok disztermében

az

ISA YE-GÖNCZY

.. .. egyetlen hangversenye. .. ..
Kezdeté fél 9 órakor.

jegyek válthatók:

8, 6, és 4 kor., állóhely 2 kor.
SEBŐ IMRE könyvkereskedésében.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszesz vilany házi esengéket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgálunk. Telefon hívásokra személyesen megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

Egyszeri használat meggyőz mindenkit, hogy a

Gyöngy

Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy hideg, kemény vagy lágy, gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, MEGLEPŐ GYORSAN OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmára volna, teljesen tiszta és ment maró anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers anyagok leggondosabb kiválasztásának köszönheti.

A Gyöngy

Szinszappan

mindig egyenlő minőségben esz elő állítva.

Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a legkiadósabb.

A Gyöngy

Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy

Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-utca) ezenkívül a mosószappanok minden faja (debreceni, szegedi, csont, márvány, legfinomabb beretvaszappan stb.) valamint KÓKUSZSIR, CSÚ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb mennyiség vételénél is EREDETI GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

2515—1909. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járás-bíróságnak 1909. évi V. III. 3778—2. számú végzésével dr. Schweiger Ede ügyvéd által képviselt Puppenfabrik u. Rest felperes részére alperes ellen 321 kor. 40 fill. követelés és jár erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 631 kor. becsült ingóságokra a Nagyváradvárosi kir. járásbírósi fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglaltatók követelése erejéig s amennyiben azok törvényes zálog-jogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, Bazárépület-utca sz. házban leendő megtartására határidőül 1910. év március hó 9 napján, délelőtt 11 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok üzletárak s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztést követő naptól számítatik. Nagyvárad, 1910. évi febr. hó 15-ik napján.

(Olvashatatlan aláírás)

kir. bir. végrehajtó.

Aszódi Mihály

kávé, cukorka és déli-gyümölcs nagykereskedő üzletét február hó 1-én **Sas palota** Oláh hentesnél szemben helyezi át Kossuth-u. oldal.

Aszódi

trieszti kávé, thea és angol rum aruházánál a 8 féle zamatu pörkölt kávé legjobb, legolcsóbb Kossuth-u. villamos motor üzemi kávépörköltjébe.

Aszódinál

Kossuth-utca, kakao és csokoládé vásár megkezdődött nagyban és kicsinyben olcsó árért. 2 kgr. kuba és gyöngykávé bérmentve 3 frt 50 kr.

Téli idényre

theát, rumot, halkonzervek nagyban gyári áron. Zsur csemegéket nagyban és kicsinyben olcsó árban Aszódinál Kossuth-utca. Cukrásztorták kaphatók.

119—1910. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad kir. törvényszék, mint csődbíróság 1474—1910. P. számú végzésével dr. Schweiger Ede csődtömeggondnok által képviselt vb. Farkas László csődtömegéhez tartozó ingóságok és activ követelésekre az árverés elrendeltetik és határidőül az 1144—1310. h. sz. a. 15236 K 68 f. névértékű activ követelésekre 1910. február hó 26. napjának d. e. 10 órájára a törvényszék árverelő helyiségében, a 3—25. h. sz. a. és 337 K becsértékű ingóságokra 1910. február hó 26. napjának d. e. 11 órájára vb. lakására kapuczinus-utca 16. sz. alá és végül az 1814—1333. sz. a. felvett és 154 K 50 f. becsértékű ingóságokra 1910. február hó 26. napjának d. u. 3 órájára Szőlőhegy, Nagysötétág az árverés ki-tüzetik, mikor is a bíróság lefoglalt activ követelések és az ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Egyben már itt is megjegyeztetik, hogy az elárverelni szándékolt activ követelések fennállásáért és behajthatásáért sem a csődtömeggondnok, sem a csődbíróság szavatosságot nem vállal.

Kelt Nagyváradon, 1910. évi február hó 9. napján.

Csathó Jenő,
kir. bir. végrehajtó.

Haláleset folytán az üzlet teljesen feloszlik

Telefon
133. sz.

és így a raktáron lévő összes cikkek, u. m.: Blousok, Kabátok, Costümök, Aljak, Jüponok, Kötények, Gyermekruhák és Gyermekköpenyek, Modelle-kalapok, Sapkák stb. felárban eladatnak, amiről mindenki egy próbavétellel meggyőződést szerezhet.

Párisi divatterem

Olaszi, Rákóczi (Fő)-ut,
Orsolya apácák épülete.

Vidékre
választék
küldetik

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

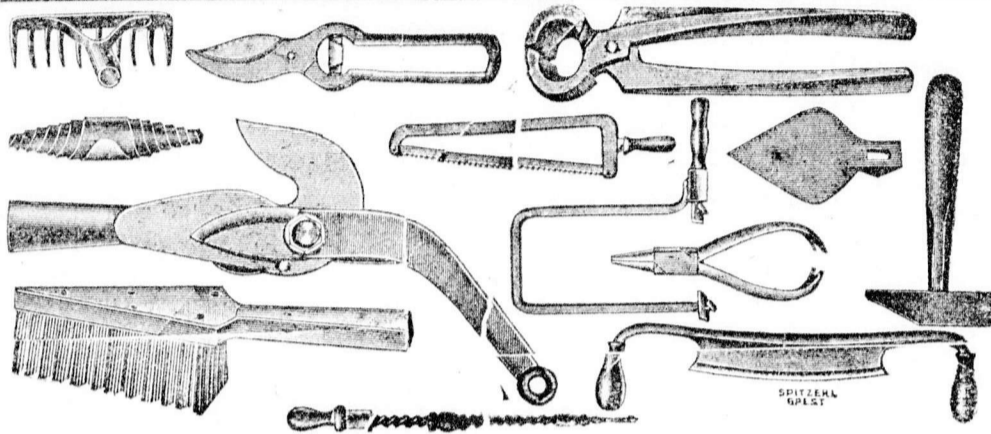
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Kerti szerszámok

melyek készen benyelelve is nagy választékban kaphatók.

Metsző- és

hernyózó ollók
legjobb minőségben.

Mérlegek

sárgaréz tényérral
vagy márvány lappal

és súlyok

állami hitelesítéssel minden nagyságban.

M. kir. lőporárudas mindennemű töltények, vadászati felszerelések és vadászfegyverek raktára.

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyvárada.

Felhívás.

F. évi január 30-án megtartott rendes közgyűlésünk 2500 drb 400 korona névértékű új részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkéjének kettő millió koronáról három millió koronára leendő felemelését határozta el.

Ezen 2500 drb. új részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak olyformán, hogy minden 2 drb. régi részvény után egy drb. új részvény, a közgyűlés által megállapított 440 korona árban, részükre fentartatik. E vételárban már a bélyeg- és kiállítási díj bennfoglaltatik.

Az új részvények vételára után folyó évi január hó első napjától a befizetés napjáig 6 százalékos kamattal fizetendő, amennyiben az új részvényesek is már a folyó évi üzleteredményben részesülni fognak.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi március első napjáig gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi joggyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek. Folyó évi március 1-én az elővételi jog megszűnik és a megmaradt részvények 450 korona árban lesznek értékesítve.

A befizetések 1910. évi június 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi joggyakorlásánál részvényenként 40 korona befizetendő.

A közgyűlés által meghatározott vételárból, azaz részvényenként 440 koronából, 400 korona az alaptőkét illeti, a 40 korona felpénz pedig, a költségek levonása után, a tartalékalaphoz esatolandó.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által meg-

állapítandó időben — az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10 §-ának a késedelmes befizetésre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárada, 1910. január 30.

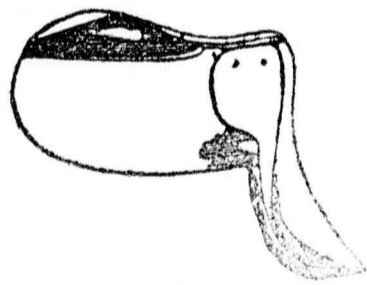
**Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság.**

Kérdezzük meg a háziorvost!

KRONDORFI porzó, borhoz
SAVANYÚVIZ legjobb ital
NYÁLKAOLDÓ ÉS HUGYHAJTÓ GYÓGYSZER

tüdő, légző-szervek, gyomor, köhögés, rekedtségnél orvosilag ajánlva.

Nagyváradi kereskedelmi és iparkamara.

LÖRINCZ MÓR Nagyvárada, Bémer-tér.

Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, alkatrészek és lemezekből.

Utazó bőröndök, elegáns kézi kofferek, női kézi tarsolyok, uti kosarak, kupé és vasuti méretben. Gyermek kocsik, velocipédek nagy választéka.

Sport és lovagló eszközök.

Fénykép szerek, lemezek és készülékek!

Kérjen árjegyzéket!

